

JUGOSLAVIJA

Plačano do:

Licealna knjižnica

Uredništvo:

Wolfova ulica 1/A. Telefon 360

Pavšalni franko.

Trnava:

Telefon 48

Ljubljana.

se vračajo priloži seznam govor.

Naročnina za kraljevino SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Ogledi: enostopna min vrsta za nakrat 50 para, večkrat popust

Impozanten shod Narodno-socialistične stranke.

SHOD OTVORI R. JUVAN. — GOVORITA PROF. M. ROSTOJAR IN NAR. POSLANEC IVAN DERŽIČ. — GOVOR POSLANCA ČSR. E. ŠPATNYJA. — VIHARNA AKLAMACIJA VSEM GOVORNIKOM.

Sinoči je sklicala NSS v veliko dvorano Mestnega doma v Ljubljani javen shod, katerega je točno ob 8 uri ob ogromni udeležbi otvoril strankin podnačelnik Rudolf Juvan. Shod se je udeležil tudi poslanec českoslovaške socialistične stranke E. Špatny, ki je bil viharno pozdravljen. Strankin podnačelnik je v otvoritvenih besedah povdaril, da se bo na shodu obravnavala resolucija kongresa javnih delavcev v Zagrebu in razpravljalo o težavnem položaju javnih nameščencev. — Prvi govornik dr. Mihajlo Rostohar je razpravljal o zagrebškem kongresu. Govor je bil sprejet z velikim odobravanjem in ga prinašamo v celoti na drugem mestu. Kot drugi govornik je nastopil viharno pozdravljen načelnik NSS, narodni poslanec Ivan Deržič, ki je med drugim povdarjal, da bo narodno-socialistična stranka dosledna svojemu programu načeloma podpirala vsak pokret, ki stremi za tem, da se naš narod osvobodí reakcionarnega režima in pride že vendar enkrat do svobodnega razuma, tako v političnem in kulturnem, kot v gospodarskem in socialnem ozirju. — Tekom svojega govora je poslanec Deržič predvsem obravnaval mizerno stanje javnih nameščencev, katerega je zakrivila izključno in današnja nesocialna in kapitalistična vlada. Dokazano je, da so izmed vseh evropskih držav v Jugoslaviji najslabše plačani državni nameščenci. Zloglasno maksimiranje in predpisi glede petinarske davka so stvari, s katerimi vladujoči naravnost s pestjo bijejo v obraz javnih nameščencev. Sramotno za državo je, da morajo javni nameščenci vsled svoje revščine po časopisu apelirati na dobro srca, da jim pomagajo z milodari. Sramotno za državo je, da morajo javni nameščenci po cestah iznašati svojo revščino! Govornik se je nadalje pečal s službeno pragmatiko in je povdaril, da sedanji vladni osnutek ne predvideva nobenega gnotnega zboljšanja. Vse stanovske

organizacije se morajo strniti v eno fronto, da z združenimi močmi izvajajo eksistenčne pravice javnih nameščencev. Naloga javnih nameščencev je, da delajo z vsemi silami na to, da bo država močna, a vlada, ki vodi to državo, pa ne sme zamuditi nobene prilike, da v polni meri ugodí vsem upravičenim eksistenčnim zahtevam javnih nameščencev. Poslanec Deržič konča svoj govor: »Z vsemi silami pojdemo v boj za mir in blagostanje v državi. Vseposvodi imejmo pa pred očmi resnično ljubezen do naroda.« Govoru poslanca Deržiča je sledilo gromovito odobravanje.

Nato je prečital predsednik shoda Juvan resolucijo, ki je bila soglasno in z odobravanjem sprejeta: »Zborovalci, zbrani na javnem shodu Narodno-socialistične stranke v Mestnem domu v Ljubljani dne 15. septembra 1922

I. iskreno pozdravljajo vsak pokret za bratski sporazum med Srbi in Hrvati, ker je to predpogoj notranje državne konsolidacije.

II. Najodločneje zahtevajo takojšnjo povišanje draginskih doklad javnim nameščencem v skladu s postojeko draginjo, takojšnje ukinitve maksimiranja in petinarskega davka, kakor tudi nujno uveljavljenje pravične in moderne službene pragmatike.

Hi koncu se je priglasil k besedi poslanec českoslovaške narodno-socialistične stranke G. Emil Špatny, katerega so udeležniki pozdravili z burnimi ovacijami. Povdarjal je, da se narodni socialisti redno zavzemajo za mir in medsebojno strpnost, da pa miru ne more biti toliko časa, dokler ne bodo odrešeni bratje, ki ječe v tuji sužnosti. — Za svoja izvajanja je žel govornik viharno odobravanje. Njegov govor priobčimo po možnosti v eni prihodnjih števil v celoti.

Nato je g. Juvan sijajno uspeli shod zaključil.

NARODNA SOCIALISTIČNA STRANKA, KRAJEVNA ORGANIZACIJA CELJE, SKLICUJE ZA DANES DNE 16. SEPTEMBRA JAVEN SHOD V VELIKO DVORANO NAROD. DOMA. DNEVNI RED: REZULTATI ZAGREB. KONGRESA. POROČA G. ZORKO FAKIN, GLAV. URED. »JUGOSLAVIJE«. PRČETEK SHODA OB 8. URI ZV.

Grško-turška vojna.

Pariz, 15. septembra. (Izv.) Listi razmotrivajo nastop francoske vlade v turško-gršem sporu in opozarjajo na to, da je bila Francija mnenja, katerega se drži še sedaj, da je predvsem najvažnejše, da se sklene med vojujočima državama, Grčijo in Turčijo, premirje, da se na ta način omogočijo splošna mirovna pogajanja med Turki in antantnimi silami.

London, 15. septembra. (Izv.) Mustafa Kemal paša je izjavil v razgovoru z dopisnikom lista »Daily Mail« v Smirni: Kemalisti zahtevamo Malo Azijo, Trakijo do Marice in Carigrad. Pripravljeni smo jamčiti za svoboden prehod skozi Dardanele, ki pa jih bomo utrdili. Turki morajo zopet imeti svoje glavno mesto. Ako bi se antanta temu upirala, bi bili primorani korakati proti Carigradu. Vrhutega je izjavil Mustafa paša, da zahteva izročitev grškega brodogoja in povračilo za škodo, ki so jo povzročili Grki. Končno je izjavil, da je pripravljen udeležiti se mirovne konferenca, ki bi se vršila na turških tleh. Obenem je Kemal paša poudarjal, da imajo Turki svojo ga kalifa v Carigradu. Verjetno je, da narodna skupščina odstavi svojega sultana Mehmeda VI. Mustafa Kemal paša je nastopil tudi za to, da se uvedejo trgovski stiki z Anglijo, kar bi dovedlo do prijateljstva med obema državama.

London, 15. septembra. (Izv.) V London je dospela na antantne države naslovljena ruska nota, ki se davi s turškim vprašanjem. Ljudski komisar zunanjih poslov Čičerin izjavlja v tej noti, da se ruska vlada ne bo smatrala za vezano po nobenem sklepu, ki se tiče zaveznih sil. Nota opozarja na položaj, ki je nastal vsled turških zmag in govori o herojskih bojih turškega naroda. Poudarja tudi, da simpatizira ruski narod popolnoma s Turki z največjo pazljivostjo. Končno vsebuje nota ponudbo, da bi bila sovjetska vlada pripravljena posredovati med Turčijo in njenimi nasprotniki.

Beograd, 15. sept. (Izv.) Danes dopoldne so posetili angleški poslanik na našem dvoru ter opravnika francoskega in grškega poslanstva pomočnika zunanega ministra, Panto Gavriloviča. Kakor se doznava, so na tem posetu razpravljali o vprašanju bližnjega vzhoda, ki je postalo tako aktualno po grškem porazu v Mali Aziji. Pomočnika ministra za zunanje stvari, Gavriloviča je posetil danes tudi nemški opravnik poslov, toda v popolnoma drugi zadevi.

Atene, 15. septembra. (Izv.) Vlada je ponovno zaprosila vesile, naj odpošljejo ladje v Malo Azijo in da rešijo pol milijona krščanskih beguncev, ki čakajo na raznih krajih maloazijske obale, da jih prepeljejo v Evropo. Več stotisoč kristjanov je pobegnilo na otoke v Marmarskem morju iz strahu pred Turki.

Smirna, 15. septembra. (Izv.) Evropski del mesta je popolnoma pogorel in so ga same ruševine. Francoske ladje so sprejele tritisoč beguncev in francoskih državljanov na krov.

Sofija, 15. septembra. (Izv.) Minister za notranje stvari je naglašal v razgovoru, da bo Bolgarija v grško-turškem sporu strogo nevtralna.

ZAGREBSKI KONGRES IN KONSTERNIRANI DR. KUKOVEC.

Maribor, 15. sept. (Izv.) Današnji »Tabor« poroča o seji načelstva oblastne organizacije demokratske stranke, ki se je vršila v sredo v Celju. Na seji se je razpravljalo samo o zagrebškem kongresu javnih delavcev. Do sklepov ni prišlo. Sklenili so le počakati na razvoj dogodkov, potem pa skidepati o sklicanju zbora zaupnikov mariborske organizacije stranke. Iz tega se vidi, da je zagrebški kongres uplival katastrofalno, vsaj na dr. Kukovca.

»Tabor« prinaša tudi odgovor dr. Kukovca dr. Ravniharju, ki je sestavljen v istem tonu, kakor njegov predvčerajšnji napad.

Dr. Gregor Žerjav.

Menda ga ni imena, ki bi se zadnja leta po vojni toliko imenovalo, kot ravno to.

Kdo je dr. Žerjav?

Ljubljčan, rojen pred kakimi štiridesetimi leti. Obiskoval je ljubljansko gimnazijo, nato pa dunajsko juridico fakulteto. Po končanih študijah je prišel v Ljubljano, kjer je posedaval kot odvetniški kandidat v raznih odvetniških pisarnah. Pravica pa ni bila nikdar njegova ljubljena, zato je šel že zgodaj na politično polje, kjer se ta trenutek še giblje, a intrinji dan bo odločil že drugače.

Kot visokošolec je bil med započetniki takozvanega narodno-radikalnega gibanja, ki je pred kakimi petnajstimi leti močno razgibalo naše dijaštvo. Njegovo središče je bila dunajska »Slovenija«. Tam so prisegli tedanjí visokošolec (Žerjav, Ribnikar, Kramer itd.) na prapor velikega Masaryka, govorili o narodnem obrambnem in prosvetnem delu ter se kosali v zabavljanju na sterlnosti starih ljubljanskih liberalnih mogočnikov.

Po končanih študijah so se vrnili v domovino, št št vase, vrgli v hot preteklost, pogledali naprej in zlezli eden za drugim v tedanjo liberalno stranko. Tedaj so dobili naziv »mladinci« v nasprotju s »starinci« (t. i. Tavčar-Trillerjevo skupino in generacijo).

V stranki se pa »mladinci« niso zadovoljili z vlogo hrabrih vojščakov, temveč so bili prepričani, da so že od rojstva predistinirani za generale. Začeli so zato takoj z intrigami na vse strani in se uveljavljati v najrazličnejših oblikah. Dr. Žerjav je ustanovil gospodarsko podjetje »Agromerkur«, ker so moži že tedaj dišala najbolj mesta, kjer se operira z denarjem. Pa tedaj so bili drugačni, solidnejši in poštenejši častí, v katerih so bili tipi ala Žerjavovi poslovni prijatelji še nemogoči. Nič čudnega tedaj, da je v »Agromerkuru« kmalu zagrmelo in pod razvalinami je obležal — obsojen na pol leta ječe — dr. Žerjav.

S tem je bilo njegove slave in njegovega delovanja za enkrat konec.

Prišla je vojna. Del našega naroda je odšel na fronte, drugi del v ječe. dr. Žerjav je bil pa »interniran« po različnih kopalističnih in prijavnih mestecih, kjer ni trpel ne fizično, ne duševno. Nazadnje je bil v Gradcu, odkoder je potem odšel na Dunaj. Tam se je najprej ponižno približal nekaterim našim ljudem, ki jih psuje danes s kulturnimi delavci, nato je pa prilezel po vseh starih k dr. Korošcu, mu prenašal po Dunaju aktovko ter s skrivljenim hrbtom laži kuhan in pečen za njegovim hrbtom. Dr. Korošec je bil tedaj širokogruden. Vedel je, da stoji za njim ves narod in ne le ena stranka, zato je pogrnil mllostno plašč čez dr. Žerjavovo preteklost ter ga pritegnil k svojim akcijam. Tudi ostali so se ga usmili in prišlo je celo tako daleč, da ga je vzel dr. Korošec s seboj v Zenevo.

Po polomu je postal dr. Žerjav poverjenik in dr. Kramer, ki se je znal spretno postaviti za ministra, mu je izposloval celo predsedniški naslov, čeprav take šarže ni bilo pri nobeni drugi pokrajinski vladi.

S tem je začel dr. Žerjav svojo kariero in — apetit pride z jedjo. Ko »30« vrgli tedanjo narodno vlado, je zasedel dr. Žerjav predsedniško mesto ter sestavil novo deželno vlado tako, da je vladal dolgo mesecev sam. Kako se je takrat »vladalo«, smo izvedeli v zadnjih mesecih, kajti od tedaj datirajo različne svinčene, vseučiliške, Bambergove, živorebrne in druge atere, ki so že odkrite in ki se v bližnjih dnevih še odkrijejo.

Potem je pa nekaj mesecev izgnil, a kmalu se je zopet pojavil kot poverjenik za »pravo« sodstvo, ker je igrailo to zelo važno vlogo pri volitvah za ustavotvorno skupščino. Pa vsa njegova umetnost mu ni pomagala, kajti njegova JDS je dobila pri volitvah le 5% glasov in on sam je bil izvoljen z voljnim ostanom.

Nato se je preselil v Beograd. Bil je tam eden najaktivnejših tvorcev sedanje tamozne ustave in ko je prišla pod streho ta, je odlovil dr. Kukovca in zasedel mesto ministra za socialno politiko. Plod njegovega ministrovanja je slavna »nacionalizacija« trbovneljskih rudnikov, parobrodarska atera itd. Na tem mestu sedi še danes, čemur se ne smemo čuditi, kajti danes je mogoče marsikaj, celo to, da ministri uradno lažejo in javno publicirajo svoje laži (glej izjavo dr. Serkota).

To je na kratko življenje in delovanje dr. G. Žerjava. Omeniti bi bilo še, da je bil mož ustanovitelj našega poveljnega žurnalističnega izročka — »Jutra«, ki je njegovo osebno glasilo.

Čuj njegovega življenja je ubiti klerikalizem, a če prime ta človek v roko cekin, se izpremeni v govno, zato je tudi klerikalni zmaj danes močnejši, kak je bil kdaj poprej, čeprav je bil po prevratu v agoniji.

To so suha kronološka dejstva, a slovenska zgodovina se bo z gnusom spominjala duš in stranke, kateri je dalj signaturo on, kajti v tistih dnevih je bilo onesnaženo dotlej pošteno ime našega naroda.

Napisali smo te vrste kot nekrolog, kajti bliža se dan, ko se gnojni tur predre. In tedaj bomo imeli važnejših in lepših poslov, kot spominjati se ljudi, na katerih imena se bo sramoval še prihodnji rod.

Borzna poročila.

Praga, 15. septembra. Dumaj 0.03875, Berlin 2.05, Rim 128.75, Budimpešta 1.175, Pariz 230.25, London 133.50, Newyork 30.175, Carib 567.75, avstrijske krone 0.0425 italijanske lire 127.175.

Dunaj, 15. septembra. Devize: Zagreb 268.75—270.25, Beograd 1070—1081, Berlin 51.85—52.15, Budimpešta 31.95—32.05, London 330.400—331.400, Milan 3136—3144, Newyork 76.625—76.775, Pariz 5695—5706, Sofija 439.50—440.50, Carib 13985—14015. Valute: ameriški dolarji 74.300—74.600, bolgarski levi 403—407, nemške marke 52—53, angleški funti 329.900—330.900, francoski franki 5635—5665, italijanske lire 3102.50—3117.50, dinarji 1066—1070, romunski leji 489—491, švicarski franki 13.890—13.950, českoslovaške krone 2440—2450, madžarske krone 31.70—31.90.

Carib, 15. septembra. Berlin 0.37, Newyork 535, London 23.62, Pariz 40.575, Milan 22.50, Praga 17.70, Padimpešta 0.23, Zagreb 1.95, Varšava 0.08, Dumaj 0.0075, avstrijske krone 0.00875.

Berlin, 15. septembra. Dumaj 1955, Budimpešta 58.92, Milana 6167.25, Praga

494.90, Pariz 11.076.10, London 6441.90, Newyork 1458.17, Carib 27.265.58.

Zagreb, 15. septembra. Devize: Dunaj (izplačilo) 0.10—0.101, (šek) 0.09—0.101, Berlin 4.45—4.55, Budimpešta 3.10—3.18, Bukarešta 48—55, Italija 320—322, London 335—338, Newyork 75—77, Pariz 545—550, Praga 238—242, Sofija 0—42, Svica 1390—1405, Varšava 1.08—1.12. Valute: ameriški dolarji 74—76, avstrijske krone 0.11—0.12, českoslovaške krone 232—236, angleški funti 330—333, francoski franki 512.50—518, napoleonidori 250—300, nemške marke 4.56—4, švicarski franki 1350—1370, italijanske lire 309—311.

ATENTATI V BOLGARIJI SE NADALJUJEJO.

Beograd, 15. sept. (Izv.) »Tribuna« javlja iz Sofije: Predvčerajšnjim okrog 6 popoldne je bil nekaj kilometrov pred Sofijo izvršen atentat na ministra Tolova in Tekalova. Ker pa napadalci niso bili natančno poučeni, v katerem avtomobilu se peletja ministra, sta ostala ministra nepoškodovana, dočim so postali žrtve dva civilista in šofer, ki so se vozili v prvem avtomobilu.

Pričetek parlamentarnega delovanja.

ZAKON O CIVILNIH DRŽAVNIH NAMEŠČENCIH IN O NEPOSREDNIH DAVKIH PRED ZAKONODAJNIM ODBOROM.

Beograd, 15. septembra. (Izv.) Danes je začelo novo zasedanje parlamenta. Dopoldne je imel sejo zakonodajni odbor pod predsedstvom Trifunoviča. Seji je prisostvovala 22 članov. Vlada je predložila zakonodajnemu odboru dva zakonska načrta, namreč zakon o civilnih državnih uradnikih in zakon o neposrednih davkih. Poslanec Joca Jovanović (zemljoradnik) je vprašal predsednika, ali je zakonodajni odbor kompetenten za reševanje uradniškega zakona. Po njegovem mnenju je za to poklicana narodna skupščina in ne zakonodajni odbor po skrajšanem postopanju. Ostali govorniki, Ljuba Jovanović, Čubrovič in Vajičić, so menili, da mora to vprašanje zakonodajni odbor takoj rešiti in sicer zaradi tega, ker se je tudi narodna skupščina tako izjavila. Končno je bil sprejet predlog posl. dr. Ščerova, naj se izvoli pododbor,

ki naj prouči zakon o državnih nameščencih in potem o tem poroča zakonodajnemu odboru. Ta predlog je bil soglasno sprejet, makar je bil izvoljen predlagami pododbor. V ta pododbor so bili izvoljeni: za demokrate Reissner, Sokić in Čubrovič, za radikale Gjurčić, Kadonič in Nedeljković, za zemljoradnike Jovanović in Moskovljevič, od jugoslovaškega kluba dr. Dulbič in Sušnik, nadalje socialisti Divac, musliman Kurbegović in Drofenik (SKS). — Glede zakonskega načrta o neposrednih davkih je zakonodajni odbor sklenil pozvati finančni odbor in finančnega ministra dr. Kumanudija, naj podasta svoje mišljenje. — Nato je bila seja zaključena. Prihodnja seja bo jutri dopoldne. Na tej seji bo podal finančni minister dr. Kumanudij svoje mišljenje glede zakonskega načrta o neposrednih davkih.

Kriza v demokratski stranki postaja vedno bolj očitna.

PRIKRIVANJE PRED JAVNOSTJO. — ZA IN PROTI DAVIDOVIČU. — NEPRERAČUNLJIVE POSLEDICE.

Zagreb, 15. septembra. (Izv.) »Slobodna Tribuna« doznava danes iz Beograda: Kriza v demokratski stranki, ki je nastopila zaradi udeležbe nekaterih uplinskih članov na kongresu javnih delavcev v Zagrebu, je javnosti več ali manj prikrita. Toda s tem večjo silo se ta kriza pojavlja v vrstah demokratske stranke. Izjavljati so se začeli ali za predsednika demokratske stranke Ljubo Davidoviča, ali pa za vodjo intransigentov v stranki, ministra prosvete Svetozarja Pribičevića. Na podlagi tega opredeljevanja se je pokazalo, da je minister za notranje stvari Kosta Timotijević na strani Pribičevića. Govori se, da je on napisal članek, ki ga je prevčerajšnjim objavil »Novi list« in v katerem napada predsednika stranke Ljubo Davidoviča ter pravi, da je treba demokratsko stranko očistiti takih ljudi. V javnosti so se začele širiti vesti, da bi minister Timotijević rad posredoval v sporu med Davidovičem in Pribičevićem. Včeraj je bil pri predsedniku

stranke Davidoviča in je skušal poravnati spor med obema politikoma. Toda, kakor vse kaže, se ta spor ne bo dal tako lahko poravnati. Ako se pa že spravi s sveta, se bo to zgodilo le na ta način, da se bo moral politični položaj v vsej državi in pri radikalnih posebnopopolnoma izpremeniti. Posledica bi bila, da bi se velik del radikalcev pridružil Stojanu Protiću. Naj se ta spor reši kakorkoli, gotovo je, da se bo moralo vodstvo demokratske stranke temeljito izpremeniti.

JUGOSLOVANSKO - ČESKOSLOVAŠKA POGODBA JE SKLENJENA NA PET LET.

Praga, 15. septembra. (Izv.) Kakor poročajo brnske »Lidove Noviny«, je bila v informacijah iz vladnih krogov pogodba, ki se je podpisala v Marijanskih Laznih med Jugoslavijo in Českoslovaško, sklenjena za pet let. Opuštili so načrt skleniti pogodbo na daljši rok, da ne bi prejudicirali možnost razširjenja male antante.

O zagrebškem kongresu javnih delavcev.

(Govor dr. Mihaela Rostoharja na javnem shodu NSS v Ljubljani, dne 15. sept. 1922.)

Zagrebški kongres je povzročil v naši politični javnosti viharje odobravanja, pa tudi vinarje razburjenja. Kaj pa se je zgodilo?

Naša inteligenca, naši kulturni delavci, so se sešli v Zagrebu, da se posvetujejo, kako bi se dale zboljšati v naši državi razmere, ki nas vse mučijo do neznoznosti. To je bila naša pravica, pa tudi naša dolžnost. Vest nam je narekovala, da v tako resnih časih, v katerih se nahaja naša jugoslovanska domovina, ne molčimo. Kongres pa je tudi naš edini forum, kjer smo se mogli posvetovati o perečih vprašanjih, ki pretresajo danes našo jugoslovansko državo. Vrata v naš narodni parlament ste inteligenci zaprli; zaprli ste jih takrat, ko ste ji vzeli pasivno volilno pravico. S tem ste onemogočili našim najboljšim sinovom, izobraženim uradnikom, da aktivno sodelujejo na konsolidaciji naše države kot ljudski zastopniki. Onemogočili ste to ravno onim, ki bi s svojimi bogatimi izkušnjami v resnici lahko mnogo koristili državi.

Kongres javnih delavcev se je torej sešel pod pritiskom nevzdržljivih razmer, v katerih se nahaja danes naša država. V Dalmaciji, na Primorskem in na Koroskem nas nestrpno čakajo bratje, da jih pridemo osvoboditi iz suženjstva. Avstrija je pred novim razsulom, na Balkanu nastopajo zopet resni politični zapletljaj, Italija pa čaka, da nas napade. Živimo torej nesporno v zgodovinsko važnih in resnih časih. In kako smo mi Jugoslovani na to pripravljani? Slabo, zelo slabo. Vidimo, da v Jugoslaviji ni ne sloge, ne državljanskega miru, ne javnega reda. Naše državno telo razjeda kakor rak-rana srbo-hrvatski spor, katerega je politična strast in zaslepljenost pritrjala že tako daleč, da se je začela ena stranka obračati celo na tuje, da rešijo domače spore. Naš državni ugled med narodi vsled tega pada, naš denar izgublja na veljavi, draginja pa je od dneva do dneva večja; naš uradniški in delavski sloj je pa gmutno ruiniran, ljudje ponekod že dobesedno stradajo, in to v deželi, ki je z vsemi bogastvi obdarjena. — Tako je slika današnjih razmer po celi državi. Vsi udeležniki kongresa smo soglašali v tem, da tako naprej ne gre več; po tej poti pridemo samo do enega cilja, t. j. do razpada države, novega suženjstva in narodne smrti Srbov, Hrvatov in Slovencev.

V takem razpoloženju se je rodil zagrebški kongres javnih in javno zasmejanih kulturnih delavcev iz vse Jugoslavije. S početka nas je bilo malo, ki smo klicali jugoslovansko vest. Naš klic pa ni bil zaman. Jugoslovanska vest se je oglasila v dušah vseh dobrih Slovencev, Hrvatov in Srbov, onih, ki so prišli na kongres in onih, ki so bili v duhu z nami.

Kongres jugoslovanske inteligence je spregovoril k naši javnosti s posebno resolucijo, v kateri so podana načela, ki nas po globokem našem prepričanju zamorejo voditi iz sedanjih obupnih razmer v boljše bodočnost.

Na resoluciji kongresa so sodelovali učenjaki, državniki, gospodarski in upravni strokovnjaki, poslanci skoro vseh strank ter mnogo drugih javnih delavcev iz vseh krajev naše države; iskali smo novo orientacijo, novo smer, nove temelje za našo državno življenje.

Vsi udeležniki kongresa so soglašali v tem, da se nahaja država v težki krizi, iz katere jo je treba rešiti. Na podlagi poročil o razpoloženju ljudstva v posameznih pokrajinah, je kongres ugotovil, da vlada po vsej državi nezadovoljstvo med narodom, za kar nosi odgovornost v prvi vrsti sedanji režim, ki je vsilil ljudstvu neprimerno ustavo, s katero je izval narodne spore in, ne oziraje se na potrebe ljudstva, pozabil načelo narodne avtonomije ter vstolil centralistično upravo, ki vsled svoje nesposobnosti samo ovira kulturni, socialni in gospodarski razvoj vseh treh narodov v državi. To nezadovoljstvo pa spretno izrabljajo protidrжавni agitatorji v škodo naše države.

Sedanja ustava predvideva razdelitev na oblasti, s katero se hoče razkosati sedanja Hrvatska in Slovenija, kar je Hrvate in Slovence najbolj v živo zadelo. Zedinjena Slovenija je vedno bila in je ostala glavna točka našega narodnega programa. Zato sem govoril na kongresu za Zedinjeno Slovenijo v okviru državnega edinstva in menim da smem

v tem slučaju govoriti v imenu velike večine slovenskega naroda.

Kranjec in Štajerec nista stvar naše narodne duše, temveč sta stvar nemške politike, ki nas je hotela narodno razdvojiti, da bi lažje med nami vladala. Ta politika, ki jo je svoj čas zastopal nemškutarski »Štajerec« v Ptuj, je naši narodni politiki popolnoma nasprotna. Spominjamo se onih časov, ko so morali naši zavedni sinovi po ječah zdihovati kot veleizdajniki, zato ker niso marali biti samo Kranjci in Štajerci, ampak narodno zavedni Slovenci. Spominjamo se mož, katerim smo postavili spomenike zato, ker so delali za Slovenstvo, spominjamo se Adamčiča in Lundra, ki sta dala svoje življenje iz slovenskega ponosa.

Danes pa se hoče zopet oživiti duh kranjskega in štajerskega domačinstva, da se ubije narodni duh slovenstva.

Tega naša kulturna inteligenca ne razume, pa tudi narod tega ne razume, kar se bo pokazalo pri bodočih volitvah, pri katerih bo tudi geslo Zedinjena Slovenija igralo važno ulogo.

Razkosanje Slovenije na kranjsko in štajersko upravno oblast zagovarjajo pristaši sedanjega režima s tem, da to zahteva interes države. Ravno narobe je res. Državni interes zahteva zedinjeno Slovenijo, ki edina zamore biti privlačna moč za naše neodrešene brate na Koroskem in Primorskem. To se je že ponovno in povsem pravilno poudarjalo, kar mi potrjujejo tudi lastne izkušnje s koroskega plebiscita. Obhodil sem veliko vasi ob severni meji, govoril sem s preprostimi ljudmi in jih nagovarjal, da glasujejo za Jugoslavijo. Zelo mnogo jih je bilo, ki so mi rekli: Za Slovence bi glasoval, za Jugoslavijo pa ne bom, pod Srbe ne grem. Plebiscitno geslo: ali za Jugoslavijo ali za Avstrijo, je bilo napačno postavljeno. Mesto tega bi se bilo moralo postaviti geslo: ali za Slovence ali za Nemce. Izid glasovanja bi bil v tem slučaju gotovo drugačen. Če se ne motim, je sam predsednik naše plebiscitne delegacije g. prof. Cvijič spoznal, da je bilo naše geslo takrat napačno postavljeno. Koroskemu ljudstvu je bila vsled starih tradicij Avstrija bližje kot Jugoslavija, ki takih tradicij ni imela, toda bližje mu je bilo slovenstvo kakor pa nemštvo. Po tem se ga je vprašalo.

Ni dvoma o tem, da ima tudi na primorsko ljudstvo Slovenija večjo privlačno moč kakor pa Jugoslavija. Zedinjena Slovenija je le v interesu jugoslovanske države zato, ker je njena privlačna sila na severu, kakor je bila Srbija na jugu in vzhodu. To je dejstvo, s katerim bi morala pametna državna politika računati in delati na to, da se privlačna moč države na zunaj ojači, ne pa oslabi.

Sedanji režim hoče razkosati tudi Hrvatsko, in to baje zaradi tega, ker sta srbski in hrvatski element tako zajedena drug v drugega, da ju ni mogoče razmejiti v eno srbsko in eno hrvatsko upravno celoto. Kongres je bil drugega mnenja, namreč da se sedanjih upravnih celot ne sme trgati. Razmejitev med srbsko, hrvatsko in slovensko upravno celoto pa se naj prepusti v odločitev ljudstvu potem plebiscita. Ljudstvo na mejah naj samo odloči, h kateri upravni celoti hoče pripadati. Ljudstvo se bo že sporazumelo. Edinstvena država naj bo varstvo, da se nikomur ne bodo kratile narodne pravice v državi.

Kongres je nadalje povdaril v svoji resoluciji, da je treba dati ljudstvu širšo narodno samoupravo tako, da bo resnično omogočevala narodu udeležbo v vodstvu zadev svojega ozemlja. Narodna avtonomija ali samouprava pa ni samo načelo prave demokratične uprave, temveč je obenem politična šola, v kateri se more ljudstvo praktično seznanjati z zadevami javnega življenja in njegovimi težkočami. Na ta način se goji v ljudstvu zdrav smisel za vprašanje javnega življenja, in se dobiva treznost v presojanju javnega delovanja, bude obenem njegove socialne sile in usmerjajo k plodnemu za občji blagor. Le tako se morejo prebuditi vse speče socialne sile naroda, s čimer bo tudi naše državno življenje zadobilo potrebni razmah. Čim boljši bodo državljani, tem boljša bo država, čim zavednejši bodo, tem krepkejšo bo njeno življenje. — Čim več interesa bodo imeli posamezniki na javnem življenju, tim večja bo življenska moč države.

Nekateri se v svoji kratkovidnosti boje narodne avtonomije in ji nasprotujejo. Ze mogoče, da komu načelo narodne samouprave ne konvencira iz strankarsko-egoističnih razlogov. Pa s tem se bodo že morali

sprijazniti, zakaj narodna samouprava je za ureditev naših razoranih razmer in za utrditev države neobhodno potrebna. Edino ta vidik ima biti merodajni pri naši odločitvi: ali za avtonomijo ali za centralizem. — Ugovarja se, da bo narodna avtonomija dala zopet vso moč v roke klerikalcem. Toda klerikalizem ni mogoče le pod avtonomijo, temveč je mogoče tudi pod centralizmom. Kakor nas ude izkušnje zadnjih let, se Srbijanci z mirno vestjo zvežejo s klerikalci, kakor so danes zvezani z demokrati. Politično moč daje strankam ljudstvo. Treba je iti samo med ljudstvo in z dobrih, smotrenih delom pridobiti si njegovo zaupanje, potem se ni treba bati avtonomije. Znano je, da se velika večina našega učiteljskega zmeta; centralizem sam na sebi še ne garantira svobodo šole; centralizem brani danes svobodno šolo zato, ker mu slučajno tako konvencira; v drugih razmerah pa bo ravno tako to svobodo oviral. Šola in učiteljsvo ničesar ne pridobi, če gre iz ene odvisnosti v drugo; učiteljsvo mora delati na to, da bo šola v resnici neodvisna, avtonomna v svojem ustroju in delovanju. Ako je mogoča avtonomna cerkev kot organizacija v državi, zakaj ne bi bila mogoča tudi avtonomna šola. Šola je treba čuvati vseh političnih vplivov, ako hočemo, da bo naša mladina dobro vzgojena. Dobro vzgojena pa more biti mladina le takrat, ako nam jo bodo vzgajali znač. in neodv. možje, ki se bodo ravnali le po svoji vesti in trdnih pedagoških načelih.

Kongres je obsodil med drugim tudi (teroristične) nasilne metode današnjega režima. Te metode spravljajo v negotovost existenco našega uradništva in spravljajo ravno tako v nevarnost existenco delavca. Povsod vidimo pasivno brezbrzižnost in pa obupanost nad današnjimi razmerami. Nikdo se ne boče za ničesar več brigati. Zakaj? Zato, ker ima zavest, da ne sme preveč misliti in celo ne govoriti, ako noče spravljati v nevarnost svojo existenco in existenco svoje rodbine.

Ponovno čujemo razlaganje, da je treba samo delati, pa se bodo naše razmere izboljšale. Pa z druge strani zopet čujemo odgovor uradništva in delavstva. Kako naj več delamo, ko smo lačni. Resnica je, da je neznozna draginja in beda vzela našemu uradništvu in delavstvu vse veselje do dela. Uradnik in delavec imata trpko zavest, da od svojega dela ne moreta več živeti. V tej trpki zavesti pa morata mirno gledati, kako jih drugi sloji izkoriščajo in si kupičijo premoženje, kako drugi razsipno žive, dočim oni stradajo.

V takem duševnem razpoloženju se more roditi le splošna demoralizacija med narodom. Materijalizem izpodriva idealizem, brez katerega je ozdravljeno socialnega življenja nemogoče.

Kako je mogoče, da se v naši državi trpe take reči? Odgovor je enostaven. Vse to je mogoče le tako, ker imamo nesposobno, kratkovidno vladro. Ljudstvo je zgubilo vse zaupanje do sedanjega režima, ki v teku štiri let ni bil kos urediti socialnih, gospodarskih in političnih razmer v državi. Kadar naša vlada pobija draginjo, takrat draginja najbolj raste, kadar dvigajo našo valuto, dinar pada in če jim rečete, da je treba urediti politične razmere v državi in rešiti za državo škodljivi srbo-hrvatski spor, tedaj pa nam vstane minister in pravi, da Hrvatov sploh ni in torej tudi hrvatskega spora ne. Splošno nezaupanje ljudstva v sposobnost državne oblasti je resna ovira za stremljenje po konsolidaciji naše države. To nezaupanje ovira tudi delovanje onih, ki se resno trudijo pomagati naši državi iz sedanje krize. V interesu ozdravljenja te psihične depresije v naši javnosti je, da se sedanji režim umakne novemu, ki bi dvignil v ljudstvu zopet upanje v boljše bodočnost in mu okrepil voljo do javnega delovanja.

Novi režim pa mora v prvi vrsti urediti naše finance in rešiti uradniško in delavsko vprašanje.

Resolucija pravi, da je le v nerazdeljivem državnem edinstvu zagotovljena narodna bodočnost Srbov, Hrvatov in Slovencev in da je obstanek in moč naše skupne države v narodni slogi in zadovoljstvu Slovencev, Hrvatov in Srbov, katerih narodna imena jugoslovansko edinstvo ne sme izpodrinuti; v spoštovanju pred slovenskim, hrvatskim in srbskim imenom naj se razvije v jugoslovansku zavest državnega edinstva in nacionalne solidarnosti. Kongres je s tem izrekel naziranje, da jugoslovansko realno živi le v Slovincih, Hrvatih in Srbih obenem kot v treh narodnih individualitetah, ki jih veže skupaj močna plemenska

rasna zavest, iz katere izvira naše jugoslovansko čustvo in volja do skupnega državnega življenja. V tem oziru se reprezentiramo Slovinci, Hrvati in Srbi kot državno politična ali nacionalna enota oziroma nacija napram drugim nacionalnim entotam.

Jugoslovansko je torej tudi v svojem bistvu politična integracija Slovenstva, Hrvatstva in Srbstva v skupnem državnem življenju, v katerem iščejo vsi trije narodi svojega popolnega razmaha na načelu bratstva, enakopravnosti in svobode.

Razume se, da tako pojmovano jugoslovansko načeloma odklanja vsako supremacijo ali nadvlado enega naroda nad drugim. Resolucija zagrebškega kongresa se je postavila s tem proti jugoslovansku sedanjega režima, ki hoče, da se Slovenci in Hrvati posrbijo in izginejo v srbstvu. Jugoslovansko naj nastane na razvalinah Slovenstva in Hrvatstva. Zato se trdovratno deluje za hegemonijo ali nadvlado Srbov nad Hrvati in Slovenci, čeravno se te tendence zavijajo v fraze narodnega edinstva. Iz prvotne nejasne predstave Jugoslovanstva sta se izkristalizirala dva nasprotna si naziranja na eni strani Jugoslovansko kot državno politično edinstvo treh enakopravnih bratskih narodov, na drugi

strani pa jugoslovansko pod srbskim imenom in hegemonijo.

Resolucija zagrebškega kongresa je hotela podati tudi v tem oziru novo orientacijo, ki naj omogoči spraviti iz sveta mučni srbo-hrvatski spor, nas vede iz sedanje težke državne krize.

Razume se, da smo morali pri tem hoditi srednjo pot, da smo omogočili pristop v naš krog vsem Srbov, Hrvatov in Slovincem, ki imajo resno voljo pozitivno sodelovati na ozdravljenju našega javnega življenja. Spor se da rešiti le na podlagi treznega sporazuma. Podlaga za to je dana, duhovi so se začeli gibati na obeh ekstremnih straneh — k novi resoluciji zagrebškega kongresa. Na naši javnosti pa je sedaj, ali hoče to gibanje podpirati, ali ga ovirati. Hočete-li sedanje razmere, ali hočete nove razmere. Hočete-li mir in red, ali hočete nadaljne spore in nered. Hočete-li složno, močno Jugoslavijo, ali pa jugoslovanske razvaline.

Prepričan sem, da je v vseh naših strankah še dosti treznih mož, dobrih Slovencev in resničnih Jugoslovancev. — Te kličemo v svoj krog, na pozitivno delo za narod in državo Jugoslavijo, v katere obstoju in moči je zagotovljena tudi svoboda Slovenstva.

Madžarske obmejne mahinacije.

K vestem, da hočejo Madžari doseči nekatere teritorialne ugodnosti v Prekmurju, je marsikaj pripomniti.

Tisti deli, katere si hoče Madžarska prilastiti, obsegajo mnogo gozdov, iz katerih krije del Prekmurja svoje potrebe po lesu. Z ozirom na to, da Prekmurje nima primerne železniške zveze z ostalo državo, bila bi po odtegnitvi teh gozdov, že itak otežkočena preskrba Prekmurja z drvmi še bolj otežkočena.

V madžarskem predlogu ponuja Banffy teritorialne rekompensacije okoli Subotice. Proti taki menjavi obstoje razven zgornjega še mnogi drugi pomisleki.

V Prekmurju je zelo razvita živinorej; v sedanjih razmerah je premalo travnikov in če madžarski predlog obvelja, bi eden del Prekmurja trpel znatno škodo, ker del potrebne krme krije iz teritorijev, ki bi po madžarskem predlogu bili priključeni madžarski državi.

Kot je obče znano, je Slovenija v celoti glede prehrane pasivna, Prekmurje pa izvažajo mnogo živil in ako nastopijo težavne razmere pri prevozu živil iz Banata, bi ne bilo brez pomena, če Prekmurje lahko nudi več ali manj živil. Izvoz iz Prekmurja bi pa gotovo zelo trpel, če se omejnjeni rodovinski deli Prekmurja odtrgajo od naše države.

Znano je, da je Prekmurje kot poljedeljski kraj pogosto obljuden. Temu lahko deloma odpomore ag-

rarna reforma, pri tem bi pa prišla zemljišča kneza Eszterhazy okoli D. Lendave nujno v poštev. Ze iz tega vidika ne smemo izgubiti teh teritorijev.

Zanimivo bi bilo vedeti, zakaj se Madžari pravzaprav tako zelo potegujejo za ta kraj, ko je vendar na videz čisto neznamen. V čem leži resnična važnost Prekmurja.

Če pogledamo zemljevid naše države, vidimo, da ima Jugoslavija nasproti Madžarski naravno mejo v Dravi, Le v Banatu in v Prekmurju je meja odprta v toliko, da je pripravna za morebitno napadalno akcijo. Prekmurje se poleg tega še razprostira znatno proti severu v Madžarsko državo; njega lega je kakor klin med Avstrijo in Madžarsko, poleg tega je pa tu najbližje za zvezo s Čehoslovaško. Da kaj takega v slučaju oboroženega konflikta z Madžarsko ni brez pomena, je jasno vsakemu na prvi pogled.

To so Madžari spoznali in zaradi tega bi pod vsakim pogojem radi zmanjšali Prekmurje, da bi s tem njega strategično moč oslabil. Z naše strani bi bila neodpuščljiva lahkomiselnost, če bi mi kaj takega pustili.

Zaradi tega se glede Prekmurja naša država pod nobenim pogojem ne sme spuščati v kaka pogajanja, temveč mora vstrajati odločno na stališču trianonske mirovne pogodbe!

Politične vesti

Nočejo razumeti.

V včerajšnjem uvodniku trdi »Jutro«, da je zagrebški kongres prepisal demokratiški program in da v resoluciji javnih delavcev ni predvidena revizija ustave. Večje neumnosti »Jutro« pač ni moglo pogruntati. Zato, ker je zagrebški kongres prepisal demokratiški program, grozi razpad demokratiški stranki in zato, ker je zagrebški kongres za današnjo ustavo, je izbruhnila vladna kriza. Tako nekako je razumevati zadnje notranje politične razmere v državi — po »Jutrovem« receptu. Za vsakogar, ki ni pozabil abecede, je pa iz resolucije zagrebškega kongresa razvidno, da javni delavci z Davidovičem vred zahtevajo v okviru nove razdelitve države na oblasti, kar ničesar drugega ne znači, kot revizijo ustave. Zagrebški kongres nadalje zahteva, da se ukinejo vsi izjemni zakoni, da zavlada socialna pravičnost in da bodi konec slabi upravi, korupciji in partizanstvu. Vsega tega pa seveda ne vsebuje demokratiški program. Zato se naj »Jutro« nikar ne diči s pavjim perjem!

Papirnaté resolucije.

Ljubljansko načelstvo JDS je obravnavalo na zadnji seji značilno izjavo dr. Kukovca o javnih nameščencih. Debata je bila burna, ker so nekateri člani zagovarjali dr. Kukovca, dočim so drugi zavzemali stališče, da vendarle ne gre, da bi oficijelna JDS tudi ja v no povedala, da nima volje sploh kaj ukreniti za javne nameščence. Zmagal je posredovalni predlog poslevoedečega podpredsednika dr. Puca, da se razburjeno javnost potolaži z resolucijo, ki naj razodeva »neomajano« lju-bezen JDS do sestradanih javnih nameščencev. In res je bila danes v

»Jutru« objavljena lepa resolucija, vzorno advokatsko-demokratiško sestavljena, od katere pa bodo javni nameščenci tako siti, kot so bili doslej od podobnih resolucij. Značilno pri objavljeni resoluciji je to, da so šele sedaj pričeli demokrati razmišljati, kako bi pokrili v državnih izdatkih poviške javnim nameščencem. Šele sedaj, ko je vprašanje že mesece in mesece v razpravi, šele sedaj, ko je beda javne nameščence že popolnoma uničila. Res, vzorno in hitro-inicijativni so naši vlad. možje!

Odšel med — uradnike.

Beograjski »Radikal« pravi v svoji nedeljski številki: »G. Etbina Kristan, socialnodemokratični poslanec, je bil z ukazom kralja postavljen za komisarja naših izseljenčev v Ameriki. Zares je zanimivo, kako nekateri socialisti radi pretvarjajo svoj poslanski mandat z — uradniškim položajem.« — Isti list piše v isti številki, govorec o demokratih: »Ako kakšna druga stranka katerikrat najde milost demokratov, so to samo slučaj, ako dotična stranka posluša prijateljski »dobromišljeni« svet gospode iz monopolne uprave »državotvorcev«, kakor so primeri proletarcev iz socialistične stranke Antona in Etbina Kristana in Zvonimira Bernota, ki so proti volji svoje stranke tvorili rezervo pri odglasovanju Vidovdanske ustave, pa so kot nagrado za svojo poslušnost dobili od demokratov: prvi upravo državnega imetja v Belji, drugi mastno plačano mesto izseljenškega komisarja v Ameriki, a poslednji je imel obdržati svoj poslanski mandat, pa čeprav nikdar ni bil izvoljen za poslanca! — Tako belgrajski srbski list, ne mi!

Daleč smo prišli!

Včerajšnji »Slovenski Narod« prinaša sledečo izjavo: »Listi so te dni prinesli neko službeno izjavo ministrstva narodnega zdravja glede naših bolnic. Ker ne stojim z ljubljansko bolnico v nobenem stiku, ne vem v koliko so trditve službene izjave, kar se tiče razmer v bolnici, resnične. Kot bivši član pokrajinskega sanitetnega sveta v Ljubljani pa smatram za svojo dolžnost, da ugotovim, da uradna izjava, ki pravi, da je »pokrajinski sanitetni svet v Ljubljani prekoračil svojo zakonito določeno kompetenco, ker se je spuščal v pretres zadev, ki ne spadajo v njegov delokrog« in da »so zato njegovi člani bili razrešeni svojih dolžnosti, da ta uradna izjava ne odgovarja resnici. Mene ni razrešil mojih dolžnosti minister narodnega zdravja, marveč sem jaz sam, kakor hitro sem zaznal za izpremembo v vodstvu zdravstvenega odseka in v vodstvu zdravilišča Topolišče odložil čast sanitetnega svetnika. To mojo ostavko je vzelo ministrstvo narodnega zdravja z rešenjem z dne 24. avgusta 1922, števil 29.603, na znanje. Z menoj je dalo ostavko še več drugih članov sanitetnega sveta za Slovenijo v Ljubljani. Toliko resnici na ljubo! Ljubljana, dne 15. septembra 1922. Dr. A. Šerko.«

Gospodarstvo Obrtna razstava v Mariboru.

Maribor, 13. sept. 1922. Včeraj je navzlic celodnevni dežju obiskalo razstavo okrog 2000 ljudi, danes čez 8000, ker je solnce nekoliko posijalo. V razstavi v odseku B je vladalo nocoj pravo »zeganjsko« življenje. Svirala je prvič železničarska godba »Drava« z zelo kratkimi presledki. Železničarska godba bo svirala do zaključka razstave. — Ker so prišli v mesto dijaki in njih stariši je v mestu na razstavi tudi radi tega živahnije življenje. Jutri obiščejo razstavo člani gostilničarske zadruge, kakor je oznanjeno po plakatih. Ker je bilo dosedaj skoro vedno slabo vreme in ker bi tudi šole rade obiskale korporativno to razstavo, bi bilo dobro, ako bi se ta razstava podaljšala za nekaj časa, kar bi bilo v interesu razstavljalcev in kupcev. — Velika škoda bi bila, ako bi po zaključeni razstavi razdrli »bizeljsko hišo«. Ta umetnina bi morala ostati ohranjena na vsaki način. Ostala bi lahko nadalje kot muzejska razstava v prid »Bolnice kraljice Marije«, oddala bi se pa lahko tudi v porabo kakšni družini, ki je brez strehe. Leseni deli v kuhinji bi se naj nadomestili z zidanimi. Drugo leto oziroma pri prihodnji razstavi bi se hišica eventuelno zopet uporabila. Slovenskemu obrtnemu društvu bi priporočali naj to stvar temeljito prerešeta. Razstava se bliža svojemu zaključku, a dosedanji potek razstave, ogrožen poset, zanimanje, nakupovanje, spoznavanje med seboj, tekovanje — vse je pokazalo, da je razstava vkljub vednemu dežju in mrzlem vremenu dosegla velik moralen in smoten uspeh. Naši obrtniki in ž njimi naši kraji bodo znani tudi tam, kjer do danes še niso bili. — povsod se bodo pa s spoštovanjem in občudovanjem pogovarjali o podjetnosti, nadarjenosti in pridnosti naših obrtnikov. — S to razstavo bodo naši obrtniki dobili nov razmah svojih sil. Mnogi obrtniki, ki so odsotni, bi razstavili, ako se ne bi ustrašili stroškov. Sigurno jih bo letošnja razstava opogumila, da bodo prih. leto tudi oni tekmovali z drugimi. Le v tekmovalju, v borbi je pravo življenje — in napredek.

gospodarskega društva na razstavi potrjen, tudi za nazaj. + Padanje žitnih cen. Že dalj časa je opažati počasno padanje žitnih cen. Ponudba na borzah je zelo obilna, toda povpraševanje slabo. — Vzrok leži v veliki meri v dviganju dinarja in pa v dejstvu, da se občuti pomanjkanje denarja. Ako se bo izkazalo, da bo Rusija mogla žito izvažati, bodo žitne cene seveda še bolj občutno padle. + Cene železa v Avstriji. Alpska montanska družba je določila železu nove cene. Cene so v zlatih kronah, franko obrat. Plača se lahko v avstrijskih kronah, ki se jih preračuna v zlate krono pri poslednji objavljeni zlati pariteti. Cene so sledeče (za tono) koksovo surovo železo 55 zl, kron, polfabrikati donaviškega izvora, plošče 80, jeklo za vzmeti 165, železo v palicah 130, male tračnice za jamske železniške tire 215 zl, kron. + Izmenjava romunskih bankovcev. Ker so prišli v Romuniji na sled mnogim fabrikatom bankovcev, bode romunska Narodna banka izmenjala bankovce po 500 lejev in v novemburu pa bankovce po 100 in 50 lejev. Nove bankovce so izdelali na Francoskem. + Kredit za nabavo semen. Ministrski svet je dovolil poljedelskemu ministrstvu kredit 8 milijonov dinarjev, da nabavi seme za jesensko setev. Seme se bo nabavilo v tistih krajih države, kjer ga bo dobiti, tu se ga bo odajalo kmetovalcem za gotov denar. + Prodaja sodov, kadi, dog in obročev. Intendantstvo slagališče Dravske divizijske oblasti v Ljubljani bode prodajalo dne 25. septembra 1922 ob 10. uri dopoldne na ponovni licitaciji 48 vinskih sodov po ca 590 litrov, 23 malih vinskih sodov po ca 57 do 41 litrov, 13 kadi za zelje, večjo količino sodov od masti in zelja, male kadi (škafi), ter

doge in obroče od razpadlih sodov in kadi. Pogoji za prodajo in navedeni predmeti so na vpogled dnevno v intendantstem slagališču Dravske divizije v Mostah pri Ljubljani. Interesenti polagajo 5% od licitirane svote na blagajni intend. slagališča. + Dobava zabojev. Intendantstvo slagališče Savske divizijske oblasti v Zagrebu bo sklenilo dne 25. septembra t. l. ob 11. uri dopoldne pogodbo glede dobave 4200 lesenih zabojev. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled. + Dobava ovsa. V intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 27. septembra t. l. ob 10. uri dopoldne pismena ofertalna licitacija glede dobave 1.500.000 kilogramov ovsa za garnizije Ljubljana, Celje in Maribor. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, pogoji pa pri divizijski intendanturi v Ljubljani interesentom na vpogled. + Odajda zgradbe hidroelektrične centrale. Dne 30. septembra t. l. ob 11. uri dopoldne se bo vršila pri kr. kotarski oblasti v Jastrebarskem ofertalna licitacija glede zgradbe hidroelektrične centrale. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled. + Predaja zlata a-o. banke naši državi. Dne 12. septembra je odgovorila iz Beograda komisija članov finančnega ministrstva in Narodne banke na Dunaj, da sprejme tam iz tresorjev avstro-ogrške banke 14.600.000 zlatih kron, katera vsota nam pripade po sporazumu likvidacijske banke. + Novosadska produktna borza. Dne 13. septembra so bile cene živilom na produktni borzi v Novem Sadu sledeče (za 100 kg v dinarjih): bačka pšenica 420.—, banaška 450.—, oves 312,50, beli fižol 90.—, čebula 310.—, pšenična moka št. 0 632,50, št. 2 607,50.

odmorom vlomili v trgovino Franca Bara na Cankarjevem nabrežju. Tatovi so odnesli večnoma vlomilne priprave kakor: klešče, sveder, dleta in podobne stvari, iz česar je sklepati, da vlomov še ne bo tako kmalu konec. Bar ima več tisoč kron škode. — Policijske vesti. Na Vodnikovem trgu je bila ukradena Mariji Novinec ročna torbica, v kateri je imela 700 K. — G. Fran Vidicu z Dunajske ceste je bilo ukradeno 4000 kron vredno kolo. — Na Kongresnem trgu je bilo ukradeno Fr. Perkuju kolo z znamko »Waffenrad«. — 4000 kron vredna zlata ura je bila ukradena Lovru Jerinu. — Hlača, vredne 1000 kron, so bile ukradene N. Škerjancu iz Zg. Šiške. — Na Vodnikovem trgu je bila ukradena Dori Ferme ročna torbica z vsebino 1500 kron. — Dne 12. t. m. je bila v tramvaju ukradena invalidu Francu Škriba rujava usnjata denarnica s štiri predali in vsebino 300 dinarjev. — Sukunda Milan, trgovec iz Malega Gradca je dne 14. t. m. zjutraj pozabil v stranjšču glavnega kolodvora dežni plašč, meh. hak. rujakaste barve, vreden 150 francoskih frankov. — Šivilja Jeshi Zofija iz Trbovelj je dne 14. t. m. v vlaku števil 45 pozabila vrhno jopo, modro-temne barve s črno podlogo v vrednosti 2500 kron.

Božič, župan dr. Juro Hrašovec, dr. Ernest Kalan, Franjo Koren, revident Fr. Pavličič in veletrgovec R. Stermeček. Na čelu upravnega sveta stoji g. dr. Anton Božič, ravnatelj Zadrudne Zveze v Celju, njegovim namestnikom pa je določen g. Karel Goržičar, knjigar in Celju. Mesarska zadruga v Celju. Ker je sodnja zadnja čas več celjskih mesarjev občutno kaznovala radi navijanja cen, je skušal načelnik pri oblasti intervenirati v prilog obsojenim mesarjem. Ker pa ni ničesar dosegel, je odstopil on in njegov namestnik. Obrtna oblast je vsled tega sklicala izredni občni zbor mesarske zadruge, na katerem je bil načelnikom izvoljen g. Ivan Zupan iz Celja, njegovim namestnikom pa g. Andrej Serdoner iz Ločice. Trafikantje sklicujejo dne 16. sept. v Celju v hotelu pri »Kroni« ob 1. uri popoldne shod trafikantov. Nogometna tekma se vrši jutri v nedeljo dne 17. t. m. ob 4. uri pop. na igrališču pri Skalni kleti med Svobodo iz Maribora in celjskimi Atletiki.

Sport in turistika.

Prvenstvena tekma Ilirija—Hermes. — mesto odpovedane medmestne tekme Ljubljana—Zagreb se vrši v nedeljo 17. t. m. ob 16. uri na prostoru Ilirije prvenstvena tekma med Ilirijo in Hermesom, s čemer se odpre prvenstvena sezona prvega razreda za dobo 1922-1923. Tekom oktobra li sledita še tekmi Ilirija — Primorje in Primorje — Hermes. V odmoru napravita Jadran in Ilirija poskus izboljšati slovenski rekord za švedsko štafeto (100 + 200 + 300 + 400 m). Predtekmo s pričetkom ob pol 15. uri igra ta Ilirija II in Jadran rez. Klub koles. in motocikl. »Ilirija« v Ljubljani priredi ob prišliki sportnega tedna sledeče dirke, otvorene za vse klube včlanjene v Jug. kol. savezu: 24. septembra t. l. motorna za prv. Slovenije na 10 km, 24. septembra t. l. kolesarska za prvenstvo Slovenije na 100 km, 1. oktobra motorna za prvenstvo Slovenije na 1 km, 1. oktobra t. l. kolesarska za prvenstvo Slovenije na 1 km, 1. oktobra kolesarske in motorne ob 3. uri pop. na ljubljanski grad za prvenstvo »Ljubljane 1922«. Natančnejši razpis bo pravočasno objavljen. Vsi motociklisti se vabijo na sestanek, ki se vrši v ponedeljek 18. t. m. ob 8. uri zvečer v mali sobi restavracije »Stone. Radi važnih razgovorov se prosi skrbne udeležbe. — Odbor.

Književnost in umetnost.

Zgodovinska razstava slikarstva na Slovenskem. Dne 13. t. m. je obiskal razstavo pokrajinski namestnik minister gosp. Ivan Hribar s soprogo in se jako laskavo izrazil o prireditvi. V nedeljo (17. t. m. pop. ob 2. se vsi splošno dostopno vodstvo po razstavi pri znižani vstopnini 2 Din. Razstava msgr. V. Steska. Vodstvo za delavstvo se bo vršilo v nedeljo dne 24. t. m. ob 2. popoldne. III. Umetniška razstava kluba »Grah« v Mariboru. Umetniški klub »Grah« je letos izbral priliko povodom Pokrajinske obrtne razstave, ter dal inicijativo svojim članom, da so razstavili svoja dela. Slike so razvrščene v telovadnici dekliške ljudske in meščanske šole, v odseku B, kamor se pride mimo paviljona od zdravilišča Rogaske Slatina. Prostor sicer ni poseben ugoden, vendar je zadosten za dober pregled razstavljenih slik. Razstavljenih je 92 slik, ki so razen dveh vse na prodaj po cenah, ki so označene v katalogu in na steni v bližini slik. Prodanih je tudi še več slik, kakor n. pr. števil 18 »Na Kršičev« in števil 57 »Skole« ob od predsednika kluba g. prof. Cotiča. Razstavilo je 12 domačih umetnikov in sicer Apih Vilko 1, Baumgartner Egon 9, Cotič Viktor 7, dr. Ivan Hollegha 8, Kos Ivan 5, prof. Janowsky Ivan 5, Peteln Plopo 17, Stiplošek Franjo 7, Santel Avgusta 6, Santel Henrietta 12, Trstenjak Ante 10, Tscharr Josip 5. — Škoda, da ni razstavil v tem oddelku tudi slikar z. Pistov, ki je razstavil samostojno v odseku A. — Prirediteljem gre prav hvala, da so priredili to razstavo, kamor pridejo tudi tujci, ki bodo videli, da smo v Mariboru res vsestranski. Razstava vzbuja zanimanje pri vseh obiskovalcih, upam da tudi podporo, ker slike so vredne nakupa. Priporočiti bi nekoliko bolj jasne reklame in kazipota k razstavi. »Dve pesmi«. Vglasbil Zorko Prelovec. Izdala in založila Zvezna tiskarna v Ljubljani, Marijin trg 8. Cena broš. zvezku 4 D.

Društvene vesti.

Prostovoljno gasilno društvo Laverca priredi dne 17. t. m. plesno veselico v prostorih Karl Jeršina na Rudniku. Spored: ples, petje, šaljiva pošta itd. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. K obilni udeležbi vabi odbor.

PERILO za dame, gospode in deco, oprema za novorojenčke, po najnižjih cenah pri: A. Sinkovic nasl. K. Soss Ljubljana, Mestni trg 19.

Dnevne vesti.

— Imenovanje. Za delegata naše države na konferenci za likvidacijo socialnozavarovalnih ustanov v Avstriji je imenovan g. Radovan Matijašič, načelnik ministrstva za socialno politiko. — Sprejemanje novincev v državno varnostno stražo. Osrednje poveljništvu državne straže za Slovenije sprejme več novincev v poskusno službo varnostne straže. Prosilci se naj zglašijo osebno z običajnimi dokumenti v dopoldanskih urah v Ljubljani, Šubičeva ulica števil 5, II. nadstropje levo. — Zatvoritev planinske koč. 25. septembra se bo zatvorila Aleksandrova koča pod Triglavom. Zatvoritev ostalih koč se bo pravočasno objavila. — Naredba prometnega ministrstva o reorganizaciji zavarovanja državnega prometnega osebja zoper bolezen in nezgode je objavil »Uradni list« števil 95. — Nov ruski list v Zagrebu. Poroča se, da bo začel s 1. novembrom t. l. izhajati v Zagrebu ruski literarno-politični list »Južneje Slovo«. Za enkrat bo list izhajal kot tednik. — »Uradni list« št. 95 prinaša »pravilnik o neukaznih poštno brzojavnih in telefonskih uslužbencih kraljev. SHS«, dalje »Naredbo o ustanovitvi socialno humanitarnega odseka pri min. za promet in vseh direktorijah drž. žel., na kar naše čitatelje opozarjamo. — Casopisje v slovaški deželi Na Slovaškem izhaja danes 12 nemških in madžarskih dnevnikov — slovaških pa samo pet. Pač žalostna priča, da se Slovaki vse premalo zavedajo svojega slovenskega rodu, saj bi peščica Madžarov in Nemcev ne mogla izdati toliko časnikov, če bi jih ne naročali Slovaki. — Zdravilo zoper ljubosumnost. Mladenka Marija Viezzoli, stanujoča v ulici del Fin števil 15, v Trstu se je pred par dnevi na vse zgodaj v jutro skregala radi ljubosumnosti s svojim fantom. Pri tej priliki jo je izvoljenec tako temeljito pretepel, da je morala iskati prvo pomoč na rešilni postaji. — Surovost. Posestnik Štefan Harcan v Malih Bakovcah je glasom »čezdajanske« pogodbe moral dati svoji sestri Katarini omožje. Poredošna vsako leto gotovo množimo živil. V nedeljo 10. t. m. je prišla Katarina s svojim možem k Harcanu po izgovorjene stvari. Ker pa Harcan ni hotel nič slišati o tem, da bi dal sestri, kar je dolžan po postavi, se je vnel med njimi prepir, ki se je končal s tem, da je Harcan z nekaj ostrim predmetom sunil sestrinega moža tako močno v trebuh in hrbet, da so težko poškodovanega prepejali v bolnico v Mursko Soboto, s ljubeznivi svak se bo pa zagovarjal pred sodiščem. — Radi bede v smrti. Ana Kostanjevec, soproga podpreglednika finančne kontrole v Trzinu je izpila v samomorilnem namenu stekleničico octove kisline. Odpeljali so jo v bolnico, kjer so ji očistili želodec. Vzrok: beda. — Poskus amora. Pred par dnevi je neki neznan žločec ravno o polnoči ustrel skozi okno v spalnico posestnika Franceta Cofa v Dorfarjih. Strel je zadel na posteljno vzglavje in brezdomno bi bil

mrtev, če bi se bil takrat nahajal v postelji. Toda k sreči je bil Cof tisto noč s svojo ženo z doma in to ga je rešilo gotove smrti. — Hudi fantje. Na Vrhu pri Planinci so zelo hudi fantje, ki se večkrat zavsajajo med seboj. Tako je bilo tudi pred par dnevi v Cestnikovi gostilni, kjer so se fantje najprej napili, nato se začeli prepirati in prepiru je sledil pretep, ki je bil precej temeljit. Rabili so kozarca, steklenice in vse kar je prišlo pod roko. Ko so odhajali iz gostilne, je najljutejši med njimi, Avgust Požbal zgrabil debel kol in udaril tovariša Zmrzalka tako silno po glavi, da je moral v bolnico. — Vlom. V nedeljo 10. t. m. zvečer so neznan lopovi vlomili v podstrežje hiše Jakoba Sterleta na Igu in pokradli raznih predmetov v vrednosti 13.000 kron. — Vlomi povsod. Na Črnem vrhu je neznan tat vlomil v kajžico Marije Bradeška in pobral raznega blaga v vrednosti 7000 kron.

Ljubljana.

— Pomanjkljivost volilnih imenikov v Ljubljani. Ker se je dognalo, da so volilni imeniki za Ljubljano skrajno pomanjkljivi, opozarjamo vse volilce na najnost, da se pripravijo, ali so vpisani v volilni imenik in ali so pravilno vpisani. Volilni imenik je na razpolago na magistratu in v tajništva NSS v Narodnem domu, prvo nadstropje, naj ne zamudi noben volilec pripraviti se, ali je v volilni imenik pravilno vpisan ali ne. — Krajevna organizacija narodno-socialistične stranke za poljanski okraj, obveščava vse somišljenike, da se je namenav sestanek dne 16. t. m. v gostilni »Lisjak« preložil na poznejši čas. — Odbor. — Znaki zastupljenja so se pojavili na Guček Mariji, ženi delovodje, ko je začela jesti suho svinjsko meso, katero je zjutraj kupila na neki stojnici. Morala je v bolnico, a se je včeraj že vrnila domov, popolnoma ozdravljena. — Tvrdka F. Potočnik, krojačnica za dame in gospode, Selenburgova ulica je pričela izdelovati kratke gumijaste jopiče. Opozarjamo na tozadevni današnji oglas in trdko tople priporočamo. — Čegav je dežni plašč? V posesti krojaškega pomočnika Alojzija Silinca, o katerem smo poročali, da je bil radi tativne aretiran, se je našel dežni plašč. Kdor bi ga pogrešal, naj se zglaši pri g. Jelencu na policiji. — Iagubilo se je ročno delo (na belem platnu) od Škoflje do Mestnega trga. Pošten najditelj se prosi, oddati proti nagradi na upravo našega lista. — Ni se mu posrečilo. V sredo ponoči je neznan vagabund vlomil v stanovanje g. Polanjskega v Vodmatu. Segal je vse vprek po obleki in jo nosil skozi okno na dvorišče. Ne ve se, ali je mislil nositi potem z dvorišča obleko sam, ali je imel v to pripravljenega kakega »dobrega« prijatelja. Toda imel je preklicano smolo. Ko je naušil na dvorišče približno za 30.000 kron obleke je bi opožen in moral je pustiti ves »plen« na dvorišču, pa se v srečo si je smel šteti, da je odnesel zdrave pete. — Vlomilci na delu. V sredo dne 14. t. m. so neznan vlomilci med opidanskim

Maribor.

Javen shod v Mariboru. Narodno-socialistična stranka priredi v soboto dne 16. t. m. ob pol 8. uri zvečer javen shod v dvorani Narodnega doma. Dnevni red: 1. Kongres javnih delavcev v Zagrebu. Poroča dr. Ivo Politeo iz Zagreba. 2. Naš splošni politični položaj (draginja, službena pragmatika). Poročata narodna poslanca Ivan Deržič in Ant. Brandner. Dnevni red shoda je dokaz, da se bodo na njem obravnavala najaktuelnejša vprašanja. Izboljšanje naše težke notranjopolitične situacije, ki vpliva močno tudi na naše zunanjopolitično stališče, je odvisno od poteka nadaljnjih dogodkov na podlagi zaključkov zagrebškega kongresa. Ker Maribor vsled neznosne draginje, ki je večja kot v drugih mestih in vsled strašne stanovanjske bede najbolj trpi pod sedanjim režimom, je smatrala narodno-socialistična stranka za svojo dolžnost sklicati javni shod, da dobi od svojih voditeljev točno poročilo o novo nastali situaciji.

Celje.

Javen shod NSS se vrši v soboto dne 16. septembra ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma. Govori o političnem položaju, kongres javnih delavcev in stališče NSS, tov. Zorko Fakin. Vojaški obvezanci, ki še niso odslužili predpisane roka, so prišli v torek v vojaško službo. Čudno pa se nam zdi, da vojaška uprava ni ukrenila, kar bi bilo potrebno za nastanitev voljakov. Kakor čujemo, so morali ti prenočevati v raztrganih barakah na golih tleh in to ravno v času, ko je vsled neprestanega deževja tekla voda skozi raztrgano streho. To nikakor ne gre in bi morala vojaška uprava skrbeti za dovoljno nastanitev obvezancev, ako hoče, da bo vladalo v vojski zadovoljstvo in disciplina. Ljudsko vseučilišče v Celju. Pred začetkom šolskega leta se bosta na tukajšnjem ljudskem vseučilišču vršili dve izredni predavanja. Predaval bo medicinec g. Miklič o »žalostna statistika pijačevanja v Jugoslaviji in reforma alkoholnega gospodarstva«. Predavanja se vršita ob ponedeljkih in sicer dne 18. in 25. septembra vsakokrat ob pol 8. uri zvečer v risalnici deške meščanske šole.

Občni zbor Celjskega godb. društva je bil sklican za minuli torek 12. t. m. Občnega zbora pa se je udeležilo pre malo društvenih članov in je bil vsled tega nesklepčen. Zato sklicuje godbeno društvo nov občni zbor dne 21. t. m. ob 8. uri zvečer v malo dvorano Narodnega doma, ki bo sklepal ob vsakem številu članov. Občni zbor društva drž. kraj. zaščite dece in mladine v Celju se je vršil pred kratkim v Narodnem domu. Otvoril ga je predsednik društva nadučitelj gosp. Joško Bizjak. Podal je poročilo predsedstva društva. Spominjal se je pokojnika g. Antona Kolencu, ki je bil dolgo vrsto let društveni odbornik ter se tudi v svoji oporoki znatno spomnil društva. Po njegovem poročilu je predaval g. dr. Alojzija Štebljeva iz Ljubljane »O bistvu dela za zaščito dece in mladine«. Njenim izvajanjem so udeležniki z zanimanjem sledili. Tajniško poročilo je podal društveni tajnik g. Janko Kramer. Društvo je imelo v minulem letu dvanaest sej. Število članov se je v minulem letu dvignilo od 15 na 311. Blagajniško poročilo je podal blagajnik gosp. Franc Lukman. Pri vseh letih je bil zopet izvoljen stari odbor s predsednikom g. Bizjakom. V odbor pride še na novo gospa dr. Božičeva. G. predsednik je nato z apalom na navzoče, naj vsakrajno delujejo na polju zaščite dece in mladine, zaključil dobro aspell občni zbor.

Punk na celjskih šolah se je pričel dne 15. septembra. Upravo Mestne hranilnice v Celju, katero je doslej vodil od vlade imenovani gerent, je te dni prevzel redni, od občinskega sveta celjskega izvoljeni upravni svet. Predsednikom ravnateljstva je izvoljen dosedanji gerent g. mag. pharm. Vojko Arko, lekarnar v Celju, njegovim namestnikom pa g. podžupan Drago Žabkar. Dalje so v ravnateljstvu zg.: Ivan Bizjak, dr. Anton

PRODAJA:

VELIKI KOMPLEX, sestojec iz hiše s takoj razpoložljivim stanovanjem, z vrhunskim poslopjem za hlev, veliki vrt, zelo prikladen za stavljišče. Glavna ulica, Maribor, 1.200.000 K.

ENODRUŽINSKA vila, elegantna z vrtom in garažo za avto takoj, 2.500.000 kron.

DVODRUŽINSKA vila z 1. lohiom vrta 720.000 kron. **PIŠA**, nasproti parka s krasnimi stanovanji, velike kletke, zelo prikladno za restavracijo ali bar 1.200.000 kron.

VELIKA posestva, grajski posestvom 1.200.000 kron. — Tovarna opeke, gostilna, hotel, realitetna pisarna »Rapid«, Maribor, Gosposka ulica 28. 493

5-15 HP »Wanderer« avto, tovarniško nov, trisedežni, zadnji model, opremljen z »Boschov« električno napravo, tvrdka Karel Čamernek & Co., Ljubljana, Dunajska cesta 12. 492

PISALNI STROJ »Courier« najboljša sistema, jako malo rabljen, po ugodni ceni v pisarni an. zav. Drago Besseljak, Ljubljana, Sodna ul. št. 5. 486

SLUŽBE:

GOSPODIČNA z večletno pisarniško prakso, išče službo v popoldanskih urah. Cenjene ponudbe pod št. 105 na upravo lista. 494

ZAGARJA, vajena na »Benetšk« in »Polnojarmenik«, želita prenesti službo. Pismene ponudbe na upravo lista pod »Dva«. 491

KROJAC išče službo kot samostojen delovodja li pri krojevalcu. Naslov v upravi lista. 488

PRODAJALKO starejšo moč se spretno takoj ali pozneje za trgovino z mešanim blagom. Plača po dogovoru. Ponudbe naj se pošljejo na naslov: Pačnik, trgovina, Šostanj pri Celju. 485

SPREJMEJO se takoj 3 mizarski pomočniki Hrana in stanovanje v hiši Franc

Leskovar, mizarska delavnica s strojnimi obratom, Trbovlje I. 484

STAVBNI tehnik s prakso, dober risar se takoj sprejme v stalno službo. Pismene ponudbe na upravo lista pod št. 482. 482

IŠČEM mesto upravitelja v kakem hotelu, kavarni, restavraciji. Govorim slovensko, srbo-hrvatsko, nemško in italijansko. Pismene ponudbe pod št. 431 na upravo lista. 481

GOSPODIČNI držav. uradnik, iščeta dela za v prostem času, eventual. sprejmeta delo tudi na dom. — Zmožni sta tudi strojeopisja. Ponudbe pod »Vestnost«, poštno ležeče, Ljubljana I. 479

ČEVLJARSKI pomočnik za boljše dela se išče. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Alojz Lodboda, Domžale 83. 478

RAZNO:

DOBRODOČA trgovina z mešanim blagom ob glavni cesti, 10 minut od postaje, se takoj zaradi odstopanja odstopi. Ponudbe do 25. t. m. pod »20.000« poštno ležeče Celje. 490

CENJENEMU občinstvu naznanjam, da otvorim dne 16. t. m. mesnico na Tržaški cesti št. 8 in se najtopleje priporočam. Anton Primc, mesar. 489

KDO bi posodil za dobo 9 mesecev 40.000 K proti vrnitvi 50.000 K. Znesek se lahko vkufiži na posestvo ali pa izda mesnico. Naslov v upravi lista. 487

DOTICNI gospod, ki se je seznanil dne 7. 9. ob 11. uri v parku Tivoli z gospodično tujko iz Istre, bil pripravljen z njo korespondirati ter obljubil poslati ji knjige, se naproša, ako želi svojo obljubo izpolniti, naj pošlje cenjeni naslov na:

Prijatelj Trsta poštno ležeče, Ljubljana. 483

IŠČEM kavarno ali restavracijo (gostilno) v najem, eventualno na račun. Pismene ponudbe se prosijo pod št. 480 na upravo tega lista. 480

OSET ANDREJ, MARIBOR Aleksandrova cesta 57, telefon 88, veletrgovina sena, slame, drv, koruze, ovsa, sadja itd. Brzjavlj: Oset Andrej, Maribor. 338

L. Mikuš, Ljubljana
Mestni trg 15
izdelovatelj
dežnikov
Na drobno! Na debelo!
ZALOGA
sprehajalnih pačic.
Popravila točno in solidno.

Gradbeno podjetje
Ing. Dukic & Co.
Ljubljana, Bobovičeva ul.
se priporoča za vse
v to stroko spadajoča dela.

Večja tvrdka v Ljubljani sprejme

2 PRAKTIKANTA

ki sta izvršila vsaj 2 razr. trgovsko šolo. Nastop lahko takoj. Pojasnila daje uprava tega lista.

3 tonski - AVTO

z železnimi obroči poceni naprodaj. Stoji v mehan. delavnici IKORD, Ljubljana, na Ledinah.

Proda se posestvo

v bližini kolodvora in Dol. Toplic, 70 oralov v izmeri travnike, njive, gozdovi zaraščeni. Cena Din 450.000.—. Poizve se v notarski pisarni, NOVOMESTO.

Staro lito železo

v vseh množinah kupujejo
Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani.

Išče se stanovanje

v novi gradnji za mirno stranko. Posredovalec dobi nagrado. Ponudbe pod »dober plačnik« na upravo lista.

Urar Ed. Škopek

Ljubljana, Mestni trg št. 6. Velika zaloga ur, zlatine, srebrnine in optike. — Popravila se izvršujejo strokovno in po jamstvom. Cene nizke.

Novost za Jugoslavijo!

Ravnokar došlo nepremočljivo: Impregnirano blago za dežne plašče, športne jopiče za dame in gospode, kolesarske in avtomobilne jopiče, ter pelerine za šolarje

izdeluje v lastni delavnici po meri in en gros
F. Potočnik
krojačnica za dame in gospode
Ljubljana, Šelenburgova ulica 6.

SIR

Tradist à 1 kg
Tilsit à 5 kg
nudi po najnižji ceni
FR. OZOM, sirarna
ROGAŠKA SLATINA.

SOLI KAMENITE

in soli drobne (zmlete) nudi samo na vagone po zmerni ceni
Kirilović i Szadanič, Novi Sad.

POZIV

na novo emisijo delnic „Jugoslavenskog novinskog d. d.“ v ZAGREBU.

Izvršujoč sklep konstituirajočega glavnega zborovanja od 23. maja 1922 ter pozivom na sklep seje ravnateljstva od 17. julija 1922 objavlja podpisani odbor s tem

Poziv na vplačilo nove emisije delnic „Jugoslavenskog novinskog d. d.“
in to od Din 1.500.000.— na Din 2.500.000.—
z izdajo novih 10.000 delnic po nom. Din 100.—.

Emisija delnic se bo izvedla pod sledečimi pogoji:

1. Stari delničarji imajo pravico na vsako staro delnico po eno delnico nove emisije po tečaju od Din 100.— po komadu, ter Din 10.— vpisnine po delnici.
2. Z delnicami, katere po starih delničarjih ne bodo optirane, razpolaga Upravni Odbor na ta način, da jih prepusti subskribentom nove emisije, ki dosedaj niso bili delničarji „Jugoslavenskog novinskog d. d.“ po nominali ter Din 15.— vpisnine po delnici, pri tem si Upravni Odbor pridrži pravo repartacije.
3. Delničarji, kateri žele izvršiti svoje pravice opcije, dolžni so predložiti svoje stare delnice na prekolokovanje v času od 1. do 30. septembra 1922 in sicer pri onem denarnem zavodu, pri katerem so do sedaj vplačevali za naše društvo ali pri enem od zavodov, pri katerem se vrši vpis sedanje emisije.
4. Vpisovanje emisije delnic „Jugoslavenskog novinskog d. d.“ začinja s 15. septembrom t. l. in traja do 31. decembra 1922.
5. Vpis in vplačilo nove emisije vršilo se bo na sledeči način: pri vpisovanju se vplača 50% od vsake delnice ter Din 10.— oziroma Din 15.— vpisnine po komadu; vplačilo preostalih 50% mora slediti najpozneje do 31. januarja l. 1923.
6. Na položena vplačila se bo izdalo začasno potrdilo, a pri vplačilu celokupnega iznosa delnica društva. Ta emisija sodeluje na dobičku tekočega leta.
7. Za izplačevanje fungirajo: „Jadranska banka d. d.“, Beograd; „Prva Hrvatska Stedionica“, Zagreb; „Francusko-Srbska banka A. D.“, Beograd; „Hrvatska Eskomptna banka d. d.“, Zagreb; „Slavenska banka d. d.“, Zagreb; „Jugoslavenska banka d. d.“, Osijek ter vse njihove podružnice.

ZAGREB, dne 5. septembra 1922.

Upravni Odbor „Jugoslavenskog Novinskog d. d.“ v Zagrebu.